

STADSCURATORIUM AMSTERDAM
Aanvraag / Advies
2024

Titel: Echo van Licht

Aanvrager: Hans Akkerman

Datum adviesaanvraag: 27-03-2025 > 25-06-2025

Datum advies (in te vullen door SCA): 4 juli 2025

Advies over: Ontwerp kunstwerk

Locatie: Brug 934 - Nieuwe Purmerweg

STADS
CURA
TORI
UM
X
X
X

Samenvatting projectomschrijving:

Echo van Licht - Titia Ex

Adviesaanvraag:

Beoordeling van het voorstel Echo van Licht als mogelijke toevoeging aan de collectie kunst in de openbare ruimte van Amsterdam.

Betrokken partijen:

Aanvragers

Gemeentelijke partijen: Stadsdeel Noord, Directie Verkeer en Openbare Ruimte

Externe partijen: Kunstenaar Titia Ex, Stichting Amsterdam Light Festival (ALF)

Participatie:

32 jonge vrouwen uit Noord

Selectie kunstwerk:

De projectgroep

Twee scholierengroepen

Duur: Semi-permanent lichtkunstwerk, beoogde looptijd: 8–10 jaar

Echo van Licht is een voorstel voor een semi-permanent lichtkunstwerk van kunstenaar Titia Ex, dat de onderdoorgang van brug 934 in Amsterdam-Noord transformeert van een puur functionele, in de avond vaak als kil ervaren plek, tot een sfeervolle en levendige doorgang. Deze brug ligt op een belangrijke fiets- en wandelroute die Buikslotermeer(plein) verbindt met bv het Noorderpark, de metrostatio Noorderpark en de pont naar het centrum. In de onderdoorgang worden elf (of achtentwintig?) verlichte zuilen geplaatst die de wisselende stemmingen van het omringende landschap vangen—zoals zonlicht, schaduwen en weerspiegelingen. Zo wordt licht een poëtisch en verbindend medium dat de ruimte laat ‘ademen’ met de mensen die er dagelijks doorheen bewegen.

Het ontwerp is tot stand gekomen in samenwerking met jonge vrouwen uit de buurt, die via een participatief traject hun ideeën, wensen en ervaringen met de publieke ruimte deelden. Zij spraken de behoefte uit aan een warmere, veiligere en meer uitnodigende sfeer in de onderdoorgang. Op basis van hun input is gekozen voor zachte lichtkleuren, vloeiende vormen en een ritmiek die meebeweegt met de omgeving en haar gebruikers.

In het kader van het 750-jarig bestaan van Amsterdam in 2025 worden op vijf locaties in de stad lichtkunstwerken gerealiseerd, als cadeau aan de stad en haar bewoners. Deze projecten worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van wethouder openbare ruimte, Melanie van der Horst. De dienst Verkeer & Openbare Ruimte (V&OR) is opdrachtgever en werkt hiervoor samen met de stichting Amsterdam Light Festival (ALF). ALF is verantwoordelijk voor de selectie van de kunstenaars, de technische uitwerking en de realisatie van de kunstwerken. De uitvoering gebeurt in nauwe samenwerking met de betrokken stadsdelen, beleidsadviseurs kunst, stadsdeelbestuurders en andere stakeholders. De voorbereider openbare verlichting van het gemeentelijke Ingenieursbureau (V&VS) denkt actief mee over onderhoud en veiligheid.

Voor de locatie bij brug 934 stelde ALF drie kunstenaars voor: Titia Ex, Sairai van de Boel en Rob van Houten. De projectgroep koos voor Titia Ex en vroeg haar twee schetsontwerpen te ontwikkelen. Twee scholierengroepen beoordeelden beide schetsontwerpen en spraken hun voorkeur uit voor het huidige ontwerp: Echo van Licht.

ADVIES

In te vullen door SCA

Beoordeling

Het kunstvoorstel Echo van Licht van Titia Ex beoogt de onderdoorgang bij brug 934 in Amsterdam-Noord te transformeren tot een betekenisvolle, esthetische en sociaal gedragen plek. Door middel van verlichte zuilen die reageren op de omgeving wordt getracht een poëtisch en verbindend kunstwerk te creëren dat het dagelijks gebruik van de ruimte verrijkt en specifiek in de avond.

Het ontwerp is mede tot stand gekomen via een participatief traject waarin jonge vrouwen uit de buurt hun ervaringen over de publieke ruimte deelden en actief meedachten over de uitstraling en functie van het kunstwerk. Daarnaast is er samengewerkt met scholieren. Deze betrokkenheid is interessant en draagt bij aan de lokale inbedding en het maatschappelijke draagvlak van het project.

Bij een eerste behandeling van de adviesaanvraag kon SCA zich nog geen compleet beeld vormen van het werk; via Stadsdeel Noord is een nader uitgewerkt DO aangeleverd.

Aanvankelijk was niet duidelijk uit hoeveel zuilen het werk zou gaan bestaan (en de ruimtelijke verdeling ervan), welke afmetingen het zou hebben, welke techniek, materiaal, kleur en bevestiging de zuilen zouden hebben en, als gevolg daarvan hoe het ritme voor passerend verkeer zou werken en hoe door de mate van tegenlicht de ruimte achter de zuilenrij onzichtbaar zou worden en een gevoel van veiligheid met zich mee kunnen brengen. Het geactualiseerde ontwerp (inclusief materiaaldetails, begroting, veiligheidstoets e.d.) heeft het beeld kunnen completeren en de overgebleven vragen van SCA beantwoord.

SCA is van mening dat het werk een interessant lichtspel zal opleveren voor het passerend verkeer en die tegemoet komt aan de input die door de participerende vrouwen en scholieren is geleverd.

Dit kunstwerk wordt aan de collectie van de gemeente Amsterdam toegevoegd in het kader van de viering van Amsterdam 750 jaar, als een van vijf lichtkunstwerken. SCA prefereert een meer transparant opdrachtsproces, met name wat betreft de kunstenaarsselectie. SCA waardeert wel dat er in dit geval uit meerdere voorstellen van de kunstenaar gekozen kon worden en dat er veel moeite is getroost om een participatietraject aan het project te verbinden, ook als er geen directe aanwonenden zijn.

ADVIES

In te vullen door SCA

Resumé/conclusie

Het SC adviseert positief over de artistieke intentie van het voorstel.

Het voorstel Echo van Licht is ontworpen door een ervaren kunstenaar die haar sporen heeft verdiend met kunst in de openbare ruimte en specifiek met lichtkunstwerken. Ten aanzien van het proces merkt SCA graag op dat het graag had gezien dat het opdrachtsproces van de vijf lichtkunstwerken die de gemeente Amsterdam de jarige stad en haar inwoners cadeau doet meer conform het model van een brede en inclusieve kunstenaarsselectie en meervoudige schetsopdracht was verlopen, maar dat zij de gerichte participatie van vrouwen en scholieren waardeert voor deze locatie, die geen directe aanwonenden heeft.

Disclaimer SCA

Hoewel aan alle beschikbaar gestelde informatie en SCA advisering de grootst mogelijke aandacht en zorg is besteed, kunnen er geen rechten aan dit advies worden ontleend.